

Ministerstwo Funduszy
i Polityki Regionalnej

Departament Strategii

Aktualny stan realizacji przeglądu śródkresowego

Informacja na 29 listopada 2024 r.

Plan prezentacji

1

Założenia przeglądu

2

Ocena w ramach
przeglądu

3

Planowane zmiany
programów, w tym zmiany
powodziowe i STEP

4

Umowa Partnerstwa

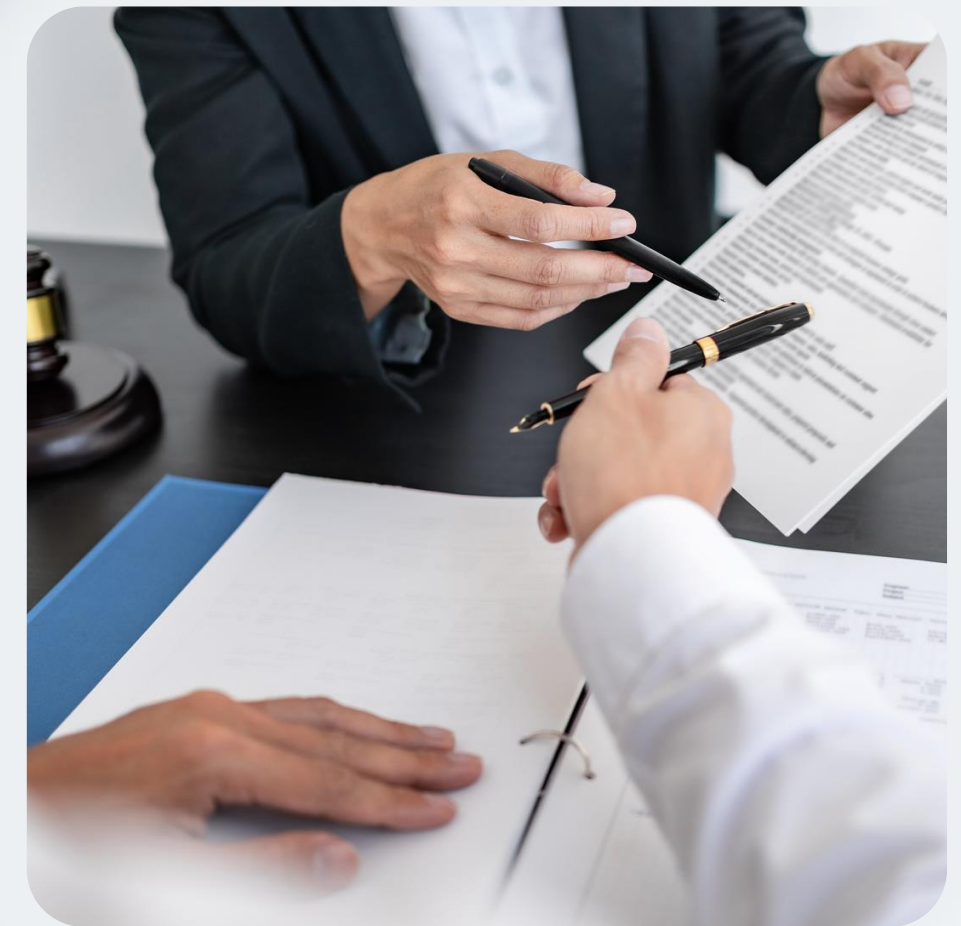
Podstawa prawna

Artykuł 18 rozporządzenia ogólnego 2021/1060

Państwo członkowskie dokonuje przeglądu poszczególnych programów, biorąc pod uwagę **ocenę elementów określonych w art. 18 ust. 1 lit.a-g:**

- nowe wyzwania określone w Zaleceniach Rady na 2024 i Sprawozdaniu krajowym,
- w stosownych przypadkach postępy w realizacji krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu (KPEIK),
- postępy w realizacji Europejskiego Filaru Praw Socjalnych,
- sytuacja społeczno-gospodarcza państwa członkowskiego lub regionu, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb terytorialnych, przy uwzględnieniu wszelkich istotnych zmian finansowych, gospodarczych lub społecznych, demograficznych,
- najważniejsze wyniki stosownych ewaluacji,
- postępy w osiągnięciu celów pośrednich przy uwzględnieniu istotnych trudności napotkanych podczas wdrażania programu,
- w przypadku programów wspieranych z FST ocena przeprowadzona przez KE zgodnie z art. 29 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) 2018/1999.

oraz **decyduje o kwocie elastyczności.**

Koordinacja MFiPR

Przygotowanie **formularza** w celu ujednoczenia i koordynacji oceny oraz przeglądu programów

Przygotowanie **wkładu do oceny w zakresie art. 18 ust. 1 lit. od a-d oraz g)** we współpracy z właściwymi instytucjami

Przekazanie wkładu Instytucjom Zarządzającym.
IZ mogą uzupełnić wkład w zakresie dodatkowych informacji mających wpływ na ocenę programu i stanowiących uzasadnienie dla proponowanych zmian/braku zmian

Nowe Zalecenia Rady dla Polski na 2024

Zalecenie 2 (CSR 2)

*Przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności. W kontekście przeglądu śródkresowego – **dalsze koncentrowanie się na uzgodnionych priorytetach**, podjęcie działań w celu lepszego wspierania i integracji **obywateli państw trzecich**, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości oferowanych przez **inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy”** w zakresie poprawy konkurencyjności.*

Wnioski dla Umowy Partnerstwa i programów polityki spójności 2021-2027

- Działania przewidziane w ramach Umowy Partnerstwa (UP) oraz programów ją realizujących, w **dużej mierze odpowiadają na obszary wskazane w Zaleceniach**.
- Proces ogłaszania naborów, analizy i oceny wniosków o dofinansowanie oraz podpisywania umów o dofinansowanie **odbywa się płynnie i zgodnie z przyjętym harmonogramem**. W kolejnych miesiącach **spodziewane jest przyspieszenie procesu wydatkowania i rozliczeń**.
- W kontekście przeglądu śródkresowego konieczne jest **skupienie się na dotychczas przyjętych priorytetach**.
- Zmiany powinny być wprowadzane przede wszystkim tam, gdzie **identyfikowane są trudności we wdrażaniu działań**.

Postęp w realizacji krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu

- Polska osiąga **znaczące postępy w rozwoju produkcji energii z alternatywnych źródeł**, dążąc do zróżnicowania swojego mixsu energetycznego i zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii (OZE).
- Dążenie do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 roku wymaga **kontynuacji i intensyfikacji wysiłków**.

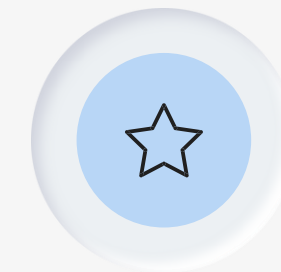
Wnioski dla Umowy Partnerstwa i programów polityki spójności 2021-2027

Umowa Partnerstwa i programy są **zgodne kierunkami rozwoju oraz partycypują do celów** wskazanych w Krajowym Planie w dziedzinie Energii i Klimatu (KPEiK)

Programy **uwzględniają Zalecenie Rady nr 4 dotyczące rozwoju sektora odnawialnych źródeł energii** oraz podjęcia działań w celu przyspieszenia stopniowego wycofywania paliw kopalnych w sektorze ciepłowniczym.

Szczególne znaczenie w kontekście realizacji tego zalecenia mają **programy krajowe FEnIKS, FENG, FEPW oraz 16 programów regionalnych**.

Postępy w realizacji zasad Europejskiego filaru praw socjalnych

Cele Polski do 2030

1

Co najmniej **78,3%** osób w wieku 20-64 lat powinno mieć zatrudnienie

2

Co najmniej **51,7%** wszystkich osób dorosłych powinno każdego roku uczestniczyć w rozwoju umiejętności (kształceniu i szkoleniu)

3

Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym powinna zostać zredukowana o co najmniej **1,5 mln**

Stopień realizacji

1

Zatrudnienie
78,1% w I kwartale 2024r.

2

15,3% osób dorosłych w 2022 roku uczestniczyło w rozwoju umiejętności

3

Do 2023 **obniżyła się o 603 tys.** (w 2023 roku było 5,972 mln osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym)

- Polska poczyniła **duże postępy w zakresie wdrażania Europejskiego Filaru Praw Socjalnych**, przede wszystkim w odniesieniu do poziomu zatrudnienia i zmniejszania poziomu ubóstwa.
- Niewystarczająca obecnością na rynku pracy osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz kobiet, nadal niski poziom uczenia się osób dorosłych.
- **Dalsze promowanie zatrudnienia osób ze szczególnymi potrzebami, inwestycje w umiejętności, w szczególności w uczenie się osób dorosłych, rozwój umiejętności cyfrowych i zielonych umiejętności.**

Sytuacja społeczno-gospodarcza

- Znacząca **konwergencja na poziomie kraju i regionów** do średniego poziomu w UE ale jednocześnie utrzymujące się **zróźnicowania między regionami w PKB**
- **Niekorzystne tendencje demograficzne** (niski wskaźnik urodzeń, starzenie się społeczeństwa),
- **Migracje**, głównie obywateli Ukrainy
- **Wzrasta zatrudnienie** oraz poprawia się poziom wykształcenia
- Nadal **niska konkurencyjność i innowacyjność** na poziomie kraju i regionów
- Znaczący **wzrost odnawialnych źródeł energii**, ale nadal wysoki poziom emisji

W ocenie należy wziąć pod uwagę zmiany, nowe czynniki, które pojawiły się w stosunku do okresu, kiedy program był zatwierdzany.

Dalsze **przechodzenie na czystą energię**, poprawa efektywności energetycznej budynków i przedsiębiorstw oraz pozostałe **inwestycje obniżające emisję gazów cieplarnianych**

Wzmocnienie **transferu technologii, wyników prac badawczo-rozwojowych, prac rozwojowych i innowacyjnych przedsiębiorstw**, zacieśnienie współpracy między przedsiębiorstwami a nauką oraz komercjalizacja prac.

Wsparcie **integracji obywateli państw trzecich**, przede wszystkim z Ukrainy w kontekście systemu edukacji.

Podjęcie działań, przyczyniających się do **usuwania skutków powodzi**, oraz działań w obszarze **ochrony przeciw skutkom ekstremalnych zjawisk atmosferycznych**

Przygotowanie oceny - podsumowanie

- KE rekomenduje stosowanie formularza DSR do prezentacji wyników oceny
- Programy, które już przedłożyły ocenę KE w uzgodnieniach roboczych zastosowały formularz
- Programy przy ocenie korzystają z wkładu przekazanego przez DSR modyfikując/rozszerzając go o elementy specyficzne dla programu

Planowane zmiany w programach krajowych w wyniku oceny z przeglądu

- na podstawie informacji przekazanych przez IZ do Departamentu Strategii MFiPR (stan na dzień 29.11.2024)

Brak zmian w programach

- Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich

Planowane zmiany w programach - zatwierdzone przez członków Komitetów Monitorujących:

- **Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki** - nowy priorytet STEP, utworzenie nowego instrumentu finansowego, który wesprze przedsiębiorców w cyfrowej oraz w zielonej transformacji, zwiększenie środków na transfer technologii w ramach projektu Science4Business Nauka dla Biznesu i projekty naukowców współpracujących z przedsiębiorstwami, zwiększenie alokacji na efektywność energetyczną przedsiębiorstw i warunkowo na Pomoc Techniczną,
- **Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy** - przesunięcie kwoty elastyczności oraz dodatkowych środków z priorytetu I do II na e-usługi publiczne, wzmocnienia poziomu cyberbezpieczeństwa oraz na rozwój nowoczesnych technologii
- **Fundusze Europejskie na Rozwój Społeczny** - przesunięcia środków między priorytetami tak aby m.in. lepiej uwzględnić rozwój umiejętności, usług społecznych, wsparcie ekonomii społecznej, NGO, migrantów w odpowiedzi na wyzwania wynikające z Zaleceń i zmian prawno-systemowych.

Planowane zmiany w programach - zatwierdzone przez RM i przekazane KE

- **Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko** - zmiany ułatwiające inwestycje odbudowujące po powodzi.

Zmiany wynikające z oceny w ramach przeglądu są w trakcie analizy (nowy priorytet powodziowy, aktualizacje wskaźników, tabel finansowych, inne zmiany doprecyzowujące.)

Planowane zmiany w programach regionalnych w wyniku oceny z przeglądu

- na podstawie informacji przekazanych przez DRP do Departamentu Strategii MFiPR (stan na dzień 29.11.2024)

- **Większość programów regionalnych planuje zmiany w ramach przeglądu**
- Instytucje zarządzające, poza „uwolnieniem” kwoty elastyczności **planują inne zmiany w swoich programach**
- Zmiany dotyczą w szczególności **aktualizacji listy i wartości wskaźników, aktualizacji wyboru kategorii interwencji, korekt związanych z urealnieniem zapisów programu w związku z doświadczeniami wdrożeniowymi (np. rezygnacja z danego typu projektu, aktualizacja typów beneficjentów czy doprecyzowanie zakresu planowanego wsparcia),**
- 4 regiony (śląskie, opolskie, dolnośląskie i lubuskie) **pracują nad zmianami w zakresie odbudowy po powodzi,**
- Identyfikowane są możliwe **braki środków na pomoc techniczną** w dwóch ostatnich latach wdrażania programów (2027-2028),
- Planowane zmiany **nie zagrażają osiągnięciu zakładanych limitów na koncentracje tematyczne i klimatyczne,** ustalone zgodnie z rozporządzeniami UE.
- Niektóre z regionów przedstawiły wstępne propozycje zmian programów Członkom KM.
- Kolejnym etapem będą negocjacje z KE, zatwierdzenie zmienionych programów przez KM oraz wydanie opinii MFiPR co do zgodności programu z UP oraz LD.

Zmiany związane z powodzią

W 2 programach krajowych:

1. **FERC - w ramach przeglądu** wprowadzenie możliwości realizacji pilotaży POPC oraz projektów na rzecz JST usuwających skutki klęsk żywiołowych,
2. **FEnIKS - przed przeglądem** zmiany umożliwiające rozszerzenie wsparcia w ramach projektów dotyczących infrastruktury energetycznej, infrastruktury wodno kanalizacyjnej, projektów dotyczących wody do spożycia m.in realokacja środków w wysokości 120 mln EUR z obszaru inteligentnych systemów energetycznych do obszaru infrastruktury na rzecz wody do spożycia. W ramach **przeglądu możliwe kolejne zmiany.**

oraz **4 programach regionalnych** - czekają na wejście w życie rozporządzenia RESTORE. Szczegółowy zakres zmian w programach zależy będzie od ostatecznego kształtu rozporządzenia RESTORE. Obok rozporządzenia RESTORE podstawą do programowanych zmian będzie również demarkacja wsparcia z programem krajowym.

- Propozycja zmian w rozporządzeniach UE tzw. **RESTORE** – mandat do negocjacji z PE zatwierdzony przez COR II 27.11.24. Oczekiwanie na mandat PE - pierwsze posiedzenie komisji REGI PE 3.11.24
- W przypadku zatwierdzenia RESTORE przed 31.03.2024 możliwe włączenie zmian do wyników przeglądu - sposób procedowania zmian zależy od decyzji IZ

szybsza ścieżka zw. ze specustawą

Inicjatywa STEP

PROGRAMY WPROWADZAJĄCE PRIORYTET WDRAŻAJĄCY CELE STEP

- **FENG**

Wsparcie na rozwój i wytwarzanie technologii krytycznych w trzech sektorach:

- technologie cyfrowe i innowacje w ramach głębokich technologii;
- czyste i zasobooszczędne technologie oraz
- biotechnologie,

istotnych z punktu widzenia zielonej i cyfrowej transformacji. Wartość nowego priorytetu to 901 mln euro.

- **FE dla Mazowsza**

Rozwój biotechnologii. Środki ukierunkowane przede wszystkim na badania służące opracowaniu nowych metod leczenia z wykorzystaniem terapii genowej (opracowanie nowej technologii medycznej do leczenia choroby Parkinsona). Wartość nowego priorytetu to 25 mln euro.

Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027

- Zmiana Umowy Partnerstwa w ramach przeglądu śródkresowego **nie jest obligatoryjna**. Wynika to wprost z prawa unijnego (motyw 18 preambuły oraz art. 13 rozporządzenia ogólnego UE).
- Podkreśla to również **Komisja Europejska i wyraźnie rekomenduje, aby nie zmieniać Umowy Partnerstwa**, gdyż podjęte w niej ustalenia są nadal aktualne.
- Komisja traktuje **Umowę Partnerstwa jako punkt startowy**, na podstawie którego zostały przygotowane programy i nie widzi potrzeby jej zmiany.
- IZ dokonując przeglądu programów muszą mieć na względzie, że **KE nie jest otwarta na zmian na poziomie Umowy Partnerstwa**. Nie oznacza to jednak, że KE nie zastosuje indywidualnego podejścia w przypadku poszczególnych programów biorąc pod uwagę specyfikę regionu oraz wyniki przeglądu śródkresowego.

Zakończenie przeglądu

PRZEKAZANIE KOMISJI WYNIKÓW OCENY I PRZEGLĄDU DO 31 MARCA 2025

01

Potwierdzenie braku zmian w kwocie elastyczności (art. 18 ust. 4) za pośrednictwem systemu SFC

Wymagane dokumenty

wyniki oceny i wniosek/pismo o potwierdzenie kwoty elastyczności.

Decyzja KE

KE ma 3 miesiące na przyjęcie decyzji lub 2 miesiące na przekazanie prośby o zmianę programu

02

Prośba o zmianę programu (art. 18 ust. 3) za pośrednictwem systemu SFC (moduł zmiany programu)

Wymagane dokumenty

wyniki oceny, wniosek/pismo o realokację kwoty elastyczności i zmianę programu, zmieniony program

Decyzja KE

KE ma 4 miesiące na przyjęcie decyzji

Podsumowanie

- ocena i przegląd **są przeprowadzane dla programu** i to do zakresu programu należy ją dostosować - perspektywa programu przede wszystkim,
- kluczowe jest w ramach oceny programu **wzięcie pod uwagę Zaleceń Rady i wniosków ze Sprawozdania krajowego na 2024r.,**
- w uzgodnieniu zakresu zmian lub ich braku **ważną rolę pełni Komitet Monitorujący** oraz jego gremia (grupy, zespoły itp.) należy zadbać o włączenie partnerów społecznych, gospodarczych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego
- wcześniejsze **uzgodnienie wyników oceny oraz planowanych zmian z KE** na poziomie roboczym.

**Dziękuję za
uwagę**